

Przygotowanie narządów artykulacyjnych do wywołania głosek SZ, Ż, CZ, DŻ

1. Dmuchiwanie przez słomkę (np. w kąpielu, „zabawa w kaczkę”), dmuchiwanie przez rurkę do wody, dmuchiwanie na wodę, trzymając usta tuż nad jej lustrem (powstaje dołek)
2. Dmuchiwanie na świeczkę, papier, watę – wargi ułożone w szeroki lejek
3. Maksymalne zbliżenie kącików ust (ryjek, pyszczek rybki)
4. Zęby złączone, wargi zaokrąglone i lekko wysunięte, zamykają się i otwierają (pyszczek rybki)
 1. Lekkie wysuwanie warg do przodu (zęby widoczne)
 2. Tworzenie ryjka i „posyłanie całusków”
 3. Rozchylanie warg jak przy uśmiechu
 5. Wymawianie na przemian i bardzo dokładnie: i- u (naśladowanie pojazdu)
 6. Na zmianę: szeroki uśmiech i rybka (zaokrąglone wargi), zęby złączone
 7. Wysuwanie języka do przodu
 8. Unoszenie języka na górną wargę (język wąski, wydłużony, zęby widoczne)
 9. Buzia otwarta, czubek języka „stuk” po wałku dziąsłowym, tuż za górnymi zębami („dzięcioł”)
 10. Buzia otwarta, czubek języka masuje wałek dziąsłowy
 11. Czubkiem języka oblizujemy górne dziąsła („huśtawka”)
 12. Usta otwarte, czubkiem języka dotykamy każdego zęba u góry („język wita się z zębami”)
 13. Buzia otwarta, czubek języka naciska na wałek dziąsłowy („zagniatanie ciasta”)
 14. Dokładne oblizywanie warg przy szeroko otwartej buzi, język porusza się powoli, w określonym kierunku („kotek się oblizuje”)
 15. Buzia otwarta, czubek języka przesuwa się od wałka dziąsłowego do gardła („malowanie, stawianie kropek na podniebieniu”)
 16. Język przyklejony do podniebienia, potem głośno odkleja się („kopyta końskie”)
 17. Układanie języka na i nad górną wargę (język wąski, wydłużony, zęby widoczne) (można zlizywać kroplę miodu tam położoną)
4. Opuszczanie języka na dolną wargę
5. Unoszenie języka za górne zęby (język wąski), można to miejsce posmarować czekoladą, zlizywać przy lekko rozchylonych ustach
6. Cofanie języka za wałek dziąsłowy
7. Kierowanie języka w kąciki ust (zęby widoczne)
8. „Wycieraczki” – czubek języka porusza się po górnej wardze w obie strony
9. Rozchylanie warg jak przy uśmiechu
10. Koordynowanie ruchów warg i języka
11. Wywoływanie kinestetycznego uczucia ułożenia szerokiego języka:
 - ujęcie bocznych brzegów języka między zęby trzonowe i żucie ich
 - unoszenie i opuszczanie przedniej i środkowej części języka (jego brzegi ujęte są przez zęby trzonowe)
 - w typowym dla s ułożeniu języka dziecko wdycha i wydycha powietrze (posmarować język miętą)
 - ćwiczenie naturalnego zamknięcia szczęk – ćwiczenie żucia, oddziałujemy na

wyobraźnię dziecka i wskazujemy w lustrze właściwe ułożenie aparatu artykulacyjnego

- praca nad właściwym ułożeniem zębów górnych i dolnych, które nie stykają się, lecz jedynie zbliżają do siebie.
- ćwiczenie szerokiego języka – poprzeczne rozciąganie i ujęcie go między zęby przedtrzonowe - w tej pozycji wdycha się i wydycha powietrze
- można też przygotować narządy artykulacyjne przez masowanie ich (lodem, drewnianą i metalową szpatułką, szczoteczką do masażu dziąseł, zwilżoną watką na patyczku) oraz uczulanie miejsc artykulacyjnych (czubka języka i miejsca za wałkiem dziąsłowym) przez np. posmarowanie górnego punktu czekoladą i zlizywanie jej lub wklejenie w to miejsce cukierka, można też unieść szpatułką język za górne zęby, następnie zęby zbliżamy, wargi lekko wysuwamy do przodu przez naciśnięcie policzków

18. Ułożenie języka w łyżeczkę, wewnątrz jamy ustnej, siekacze zbliżone, zaokrąglone wargi, w tej pozycji dmuchamy na język (boki dociągnięte do górnych zębów)

19. Dotykanie czubkiem języka do górnych dziąseł i opuszczanie do dolnych

20. Ułożenie języka w rynienkę, aby środkiem płynęło powietrze, usta w ryjek